

Klani proti Al Smithu. - Velika poplava v Londonu.

PROTI-KATOLIŠKE ORGANIZACIJE PRIČELE Z GIBANJEM MED DEMOKRATI, DA BI AL SMITH NE BIL NOMINIRAN. — KLANI PRAVIJO, KER JE SMITH KATOLIČAN, NE SME BITI IZVOLJEN PREDSEDNIKOM.

Washington, D. C. — Na demokratski konvenciji prihodnje leto bodo nominirali za predsedniškega kandidata newyorškega guvernerja, Al Smitha. O tem ni več dvoma. Ker pa je Al Smith katoličan in se ne strahuje svojega verskega prepričanja, so pričele proti - katoliške organizacije zlasti kukluksarji, z veliko gonjo proti nominiranju Smitha, češ, ker je katoličan, ne sme biti izvoljen predsednikom.

Ce bo Smith izvoljen, bo to prvi predsednik v Zed. drž. rimsko-katoliškega veroizpovedanja. Protestantov je bilo že devet in dvajset. Tudi vsi drugi predsedniki so bili člani kakšne cerkve, kakor tudi sedanji predsednik Coolidge hodi redno v cerkev.

Pa je že tako, da ko vidijo kakšnega kandidata za višjo državno mesto, če je dober in pošten, kakor v tem slučaju Smith, mu morajo lučati pole na pod noge. Tudi sedanja gonja proti Smithu ne bo ostala brez posledic. Gotovo je, da se bo demokratska stranka razdvojila tako, da bo ena stran za in druga proti Smithu. Klani, "100 procentni Američani", ti so neumorno na delu in na vse grlo vpijejo, da ne sme priti katoličan v Belo hišo. Kaj ko bi imel Smith še kakšno napako nad seboj? Tako pa kar je poštenega, to bo podpiralo moža poštenjaka kot je Al Smith.

VELIKA LEŽIŠČA ZLATA NA FILIPINAH.

Manila, P. I. — Na več krajih okrog mesta Baguio, so našli zlato rudno. Tukaj že dalje časa kopljejo zlato, a zadnje čase so našli zopet nova ležišča. Praviijo, da je Benguet največje zlato polje, kar jih je na svetu. Paul Gulick, ki je bil pred petnajstimi leti naveden klerk, je za svoje skromne prihranke kupoval deince pri Balatok zlatnem rudniku, danes spada že med milijonarje. V Balatok rudniku so našli veliko zlato žilo, ki povprečno daje od tone do 90 dolarjev vrednosti zlata.

RUTH SNYDER IN GRAY, ČAKATA ODLOKA GUVERNERJA.

New York, N. Y. — Mrs. Ruth Snyder in Henry Judd Gray, morilca soproga Mrs. Snyder, bosta v četrtek v Sing Singu usmrtena, če ne bo guverner Al Smith, dan eksekucije preložil na pozneje, česar prosijo advokati obsojencev.

SMITHOVO PISMO VREDNO \$10.000.

Concord, N. H. — MacGregor Jenkins, blagajnik mesečnika Atlantic Monthly, cenil vrednost pisma guvernerja Al Smitha, na \$10.000. V tem pismu je Smith povedal svoje mnenje o vprašanju, zakaj bi predsedniški kandidat katoliškega prepričanja ne mogel postati predsednik Zed. drž.

POPLAVA IN VIHARJI V ANGLIJI.

Reka Temza je preplavila mesto; veliko oseb je utonilo. Divjal je tudi strahovit vihar, ki je napravil veliko škodo. — Ponoči so ljudje bežali iz hiš.

London, Anglija. — Mesto London še ne pomni tako velike poplave, kakor je bila te dni. Reka Temza je v soboto prestopila bregove in voda se je razlila po ulicah, ki so zdale kakor veliki potoki ali reke. Kolikor je znano, je utonilo 24 oseb v mestu. Šest oseb je prišlo ob življenje, ko je divjal vihar po deželi. Ulice, po katerih se navadno vrši živahni promet, sedaj bolje služijo čolnom.

Ko so oblasti uvidele v soboto ponoči nevarnost za prebivalce stanujoče v spodnjih prostorih hiš, so policisti hodili okrog in ljudi budili iz spanja, da so se pravočasno rešili na varno. Ko so ljudje videli besneče valove navadno mirne reke, se jih je polastila panika, ženske in otroci so jokali, in vpili na pomoč. Nekatere osebe so utonile, ko so bile v posteljah. Škoda je cenjena na več milijonov dolarjev.

Vihar, ki je divjal, predno je nastala povodenj, je napravil veliko škodo na telefonski in električni napeljavi; šest oseb je bilo ubitih in veliko število je ranjenih.

PREMOGARSKÉ VESTI.

Guverner Donahey za konferenco med stavkajočimi premogarji in operatorji.

Columbus, Ohio. — Guverner Donahey je predlagal, naj bi se v ponedeljek, 16. januarja vršila konferenca za spravo med premogarji in operatorji. Kakor navadno, so tudi topot operatorji trdovratni in še ne vedo, če bodo vabilo guvernerja sprejeli ali odklonili.

Lee Hall, predsednik United Mine Workers, distrikta št. 6, je izjavil, da sprejmejo vabilo in so pripravljeni vdeležiti se konference. Bilo je že parkrat rečeno, da se bo vršila konferenca, a vedno so bili le operatorji, ki se iste niso hoteli udeležiti, torej se ni mogla vršiti. Guverner Donahey pravi, da se nekaj mora vkriniti v tem oziru. Otroci trpe pomanjkanje; barake, v katerih prebivajo premogarji, ki so bili od premogarskih magnatov vrženi na cesto, so napravljene le za silo, v katerih prebivalci prezebaajo. Večina jih je tudi slabo oblečenih in živeža jim primanjkuje. Vse to vidi guverner in tudi dobro ve, na kateri strani je krivda. Ogroženo je življenje otrok nesrečnih premogarjev. Operatorji se pa ni ti toliko nočejo podati, da bi

TEKMA S ČOLNI.

Slika nam predstavlja tri veslače, ki so imeli tekmo. Kra jna dva sta Eskima, srednji pa Američan, Ernie Riedel, ki mu je bilo pred petimi leti priznано prvenstvo v veslanju. Tudi pri tej tekmi je Riedel premagal Eskima, ki sta tudi na glas u kot najboljša veslača med svojim narodom.

BITKA NA POLJSKI MEJI

Litvinski vojniki obmejne straže so prekorali poljsko mejo, prišlo je do boja, v katerem je padel smrtno zadet en vojak, več je bilo ranjenih.

Varšava, Poljsko. — Mir, ki je bil sklenjen med Poljsko in Litvijo v Ženevi, je te na papirju, v srcih Litvincov pa ni. Litvinci niso zadovoljni s sedanjo mejo med Litvo in Poljsko. V petek so poljske obmejne straže zapazile, da litvinski vojniki podirajo obmejne napise, v protestu proti sedanji meji. Poljaki so pričeli na nje streljati, Litvinci so s strelji odgovarjali, nakar so se umaknili čez mejo v svojo deželo. Na bojišču je padel en vojak (neko drugo poročilo pravi, da jih je padlo 21), večje število je pa bilo ranjenih.

17 TRUPEL SPRAVILI NA POVRŠJE IZ S-4.

Provincetown, Mass. — V soboto so potapljalci spravili na površje še deset trupel iz ponesrečenega podmornika S-4. To je zdaj skupno 17 trupel. Do ostalih žrtev najbrže ne bodo poprej prišli, dokler ne dvignejo podmornika. Skupno je prišlo ob življenje 40 mož. Na delu je petnajst potapljavcev, ki se menjajo tako, da po trije delajo pod vodo, medtem pa tovariši počivajo, dokler ne pride nanje vrsta.

V SEDMIM MESECIH POROČIL TRI DEKLETA.

Chicago, Ill. — Chester Kubiczewski, je v rokah pravice, aretirali so ga na podlagi obtožbe, da je v teku sedmih mesecev poročil tri dekleta, ne da bi se s katero razporočil. Poleg prestopka mnogoženstva, je mož tudi nevaren tujiemu imetju. Od svoje prve žene se je poslovil na ta način, da se je odpeljal z njenim avtomobilom; materi njegove druge žene, je pa vzel večjo svoto denarja.

vsaj poslali svoje zastopnike na konferenco, ki je temu namenjena, da bi se prišlo do sporazuma in rešilo nečloveške otroke še nadaljnega trpljenja v bedi in pomanjkanju.

KRIŽEM SVETA.

— London, Anglija. — Anglesko-ameriška zrakoplovna kompanija s kapitalom \$25.000.000 namerava vpeljati redno zračno prekoatlantsko potniško službo.

— Philadelphia, Pa. — Koncem minulega tedna so sosedje našli v hiši Mrs. Hannah Mahoney, stare 85 let, v kateri je živela s svojo prijateljico Miss Mary Gibson, staro 83 let, ko že par dni niso nobene videli zunaj, obe mrtvi. Revise sta zmrzile.

— Indianapolis, Ind. — Umrla je Mrs. Romena Roberts, ki je tehtala 600 funtov in se je kazala ljudem v cirkusu. Stara je bila 33 let. Njena sestra, ki je še pri življenju, tehta 500 funtov.

— Los Angeles, Cal. — Okrajna velika porota je pronašla Dr. Charles M. McMillana, starega 57 let, krivim umora Mrs. Amelie Appleby, katere truplo so našli zašito v vrečo na cesti med tukajšnjim mestom in San Fernando.

— Chicago, Ill. — Policija je aretirala tri črnce, ki so bili zasačeni pri ropu. Priznali so, da so skupno izvršili najmanj do štirideset tatvin in ropov, med temi tudi napad na Third National banko v Rockfordu.

VELIK SNEG V CASCADE GOROVJU.

Seattle, Wash. — V tako zvanem Naches Pass, v Cascade gorovju je 14 turistov, ki so zašli v snežene zamete. Reševalna akcija je na delu, da bi nesrečneže rešila grozne smrti od gladi. Tukaj je zapadel visok snež.

HICKMANU GROZIJO TOVARŠI JETNIKI.

Los Angeles, Cal. — V tukajšnji okrajni ječi, kjer imajo zaprtega Williama Hickmana, ki je umoril 12 letno Marian Parker, so jetniki sklenili, da bodo morilca deklice napadli, če jim bo dana zato prilika. Straža pri celici Hickmana je sedaj ojačena.

ZAhteve ČRnorokarja

Črnorokarji so zahtevali od veletrgovca Saundersa veliko vsoto denarja; če se ne bo pokoril, bo na grozen način umorjen.

Memphis, Tenn. — Clarence Saunders, veletrgovec, je dobil pismo od neznanih izsiljevalcev, v katerem zahtevajo od njega \$5.500, če se ne bo pokoril, tako se glasi v črnorokarskem pismu, bo izvršen brutalen umor, kakršnega še svet ne pomni. Pismo je bilo podpisano — "The Three Ghostmen".

Saunders se grozilega pisma ni ustrašil, naznanil je takoj oblastim, rekel je, da se jih ne boji. Namesto, da bi se pokoril črnorokarjem, je obljubil \$1000 nagrade tistemu, ki bi bil v stanu podati kakšno pojasnilo o lopovih, da bi prišli v roke pravici.

Pismo črnorokarjev je bilo pisano na pisalni stroj, ločila so bila na pravem mestu, kar je znamenje, da je bilo pisano od izobraženega človeka. Z velikimi črkami je bilo pisano sledeče: "Nikar ne obvesti policije. Stori, kakor ukazano."

BROWNING, PRIJATELJ OTROK.

New York, N. Y. — Edward West Browning, milijonar in prodajalec zemljišč, ki je poročil Frances (Peaches) Heenan, s katero je imel velike sitnosti, je izjavil, da bodo po njegovi smrti dobili vse njegovo premoženje otroci. Pravi, da otroci najbolj vpoštevajo in so veseli, če se jim kaj da.

VELIKÉ PRIPRAVE ZA COOLIDGEOV PRIHOD V HAVANO.

Havana, Cuba. — Velike priprave se vršijo v palači predsednika Cube, kjer bo nastanjen predsednik Coolidge in soproga, ko se bo vršila v Havani pan-amer. konferenca. Mr. in Mrs. Coolidge bosta prispela v Havano 15. januarja ob 4. uri popoldne.

— Carigrad, Turčija. — Turška policija je prišla na sled zaroti, ki se je na skrivnem kovala, da bi bivši romunski prestolonaslednik Karol, z letalca poletel iz Turčije v Romunijo.

Iz Jugoslavije.

ITALIJA SE GOTOVO PRIDRUŽI FRANCOSKO - JUGOSLOVANSKI POGODBI — LE FRANCIJA NOČE SAMO NOSITI STROŠKE PORAVNAVE. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Pot do sporazuma je odprta.

Izjave Mussolinija o francosko-italijanskih odnosajih so po komentarjih listov sodeč, prijetno presenetile. "Petit Parisien" izjavlja, očitno oficiozno inspiriran, da je na prijateljske Briandove besede v parlamentu sedaj prišel enak odmev iz Rima. Po Mussolinijevih besedah niti francosko-jugoslovanska, niti italijansko-albanska pogodba ne sme motiti obojestranskih odnosajev. Če Mussolini izjavlja, da se morajo najprej med obema državama odstraniti z diplomatskimi pogajanj ploskve trenja in da potem lahko sledi osebni razgovor med Mussolinijem in Briandom se mora konstatirati kot dobro znamenje, da je o metodah že sedaj soglasnost v Parizu in Rimu. Tudi levčarski tisk vidi v Mussolinijevih besedah olajšanje za sporazum. "L'Oeuvre" samo noče uvidevati vzrokov, ki bi mogli ovirati Italijo pridružiti se francosko-jugoslovanski pogodbi, katere podpis se je vendar ravno z odlašal, če ni bil edini resnični vzrok Italije ta, da obvlada Balkan in odstrani francoski vpliv. Trditve Mussolinija, da je pogodba povsod povzročila vznemirjenje je napačna. Zato je tem razveseljiveje, če Mussolini danes izjavlja, da je pogodba popolnoma korektna. Po teh razveseljivih izjavah Mussolinija se mora ugotoviti, da je pot k sporazumu odprta. Vendar pa v pariških krogih vlada gotova skrb o izidu pričetih razgovorov, ker doslej niso dosti napredovali. Izjave bivšega italijanskega zunanjega ministra Schanzerja v italijanskem parlamentu o priliki ratifikacije albanske pogodbe, da mora Francija priznati italijanske življenske potrebe, torej prednostni položaj na Balkanu in Adriji in da mora v tem smislu vplivati na zavezniško Jugoslavijo, pa postavljajo pariške kroge pred nič manj težko dilemo, kakor italijanske zahteve v mandatskem in kolonialnem vprašanju. Kakor je splošno odkritosrčna želja za zblizanje z Italijo, se vendar soglasno odklanja domneva, da naj bi samo Francija nosila stroške poravnave.

način končal življenje. Vzrok samomora ni znan.

Umrla je

gospa Franja Zalokar, vdova po okrožnem zdravniku v Vel. Laščah in mati primarija g. dr. Alojzija Zalokara.

16. dec. zjutraj je umrl g. Ivan Mikuž, ravnatelj Hipotekarne banke jugoslov. hranilnic. Svoj čas je bil uradnik deželne odbora, potem pa je bil dodeljen Deželni banki.

Smrtna kosa.

V Ribnici na Pohorju je umrl g. dr. Peter Miglič, praktični zdravnik in polkovni zdravnik v p. Dosegel je visoko starost 82 let. — V Planini pri Rakeku je umrla gospa Rozalija Lenassi v starosti 75 let.

Napad iz zasede.

V torek, dne 13. dec., zvečer se je vračal iz Vevške papirnice domov zidarSKI polir Valentin Grad iz Dobruni. Nekako na sredi pota na samem pade strel iz zasede in ga zadene v nogo, da so ga morali odpeljati v bolnico. Drugi dan so našli na licu mesta izstrele puške, aretirali so dva, osumljenih je več. Vojaške puške niso mogli najti, dasi so orožniki ves dan preiskavali po hišah.

Nevarna vlomilca prijeta.

Zagrebska policija je zvedela, da se okoli glavne pošte že nekaj dni sučejo sumljivi ljudje. Poslala je takoj nekaj detektivov, ki so prijeli dva elegantno oblečena moška. Pri preiskavi so našli dve pištolji, vlomilsko orodje in maske ter vložno knjižico neke banke v Daruvarju, glasečo se na 40.000 Din. Pišeta se Javornik Nikl in Jožef Mišek in sta po rodu Čeha. Oba zanikata, da bi nameravala kaj slabega, vendar pa je policija prepričana, da je prišla dva nevarna svetovna vlomilca.

DENARNA NAKAZILA

ZA JUGOSLAVIJO, ITALIJO, itd. Vaša denarna pošiljatev bo v starem kraju hitro, zanesljivo in brez odbitka izplačana, ako se poslužite naše banke. Dinarje, ozir. lire smo včeraj poslali po teh-le cenah:

500 Din	\$ 9.40
1.000 Din	18.50
2.500 Din	46.25
5.000 Din	92.00
10.000 Din	182.00
100 Lir	\$ 6.10
200 Lir	\$11.90
500 Lir	\$28.75
1000 Lir	\$56.50

Pri večjih svotah poseben popust. Poština je v teh cenah že vračunana.

Zaradi nestalnosti cen je nemogoče vnaprej cene določevati. Merodajne so cene dneva, ko denar sprejememo. Nakazila se izvršujejo po pošti ali pa brzojavno.

IZVRŠUJEMO TUDI DENARNE POŠILJATVE IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO.

Pisma in pošiljke naslovite na: ZAKRAJŠEK & ČESARK, 455 W. 42nd ST., NEW YORK, N. Y.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list
v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelje, po-
sedeljkov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 693

Subscription:
Za eno leto \$5.00
Za pol leta \$2.50
Za eno leto \$5.00
Za pol leta \$2.50

The First and the Oldest Slove-
nian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 6098.

Subscription:
For one year \$5.00
For half a year \$2.50
For one year \$5.00
For half a year \$2.50

POZOR: Številka poleg vašega naslova na listu znači,
da kodaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker
s tem veliko pomagata listu.

DOPISI vašega pomena za hitro objavo morajo biti dopolnjeni na ured-
ništvo vsaj dan in pol pred časom, ko izide list. — Za dodatno številko v tednu
je čas do četrtine dopolniti. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov
uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 18, 1925, at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Kaj zahteva Italija od Francije za svo-
je ljudi in kako ona ravna z drugimi.

V "Giornale d' Italia" so bile kot dopolnilo k Mussolinije-
vim izjavam o zunanje-političnem položaju objavljene za-
hteve Italije Franciji. Te zahteve zadevajo osem točk in sicer
Tanger, Tunis, Libijo, Jadran, Balkan, kolonialni mandati in
francosko asimilacijsko politiko.

1. Glede Tangerja je italijansko stališče tole: Tanger
ni niti kolonialno, niti kolonialno vprašanje, temveč ima me-
narodno značaj. Italije zato ni mogoče od tega vprašanja iz-
ključiti. V malem tangerskem vprašanju se zrcali ves sredo-
zemski problem.

2. Glede Tunisa se sklicuje Italija na svoje historične
pravice, ki izvirajo še iz časov, predno je Francija okupirala
Tunis. Francija se je v nekaterih pogodbah tudi obvezala, da
bo te pravice spoštovala. Nobena italijanska nevarnost ne
preti Tunisu, pač pa obstoji nevarnost italijanske reakcije na
francoski pritisk.

3. Določitev libijske meje je še ostanek vojne. Francija
še ni izpolnila čl. 13. Londonskega pakta. Italija zahteva tu
korekturo meje samo zato, da dobi nekatere nove cestne zveze
v Libiji.

4. In 5. točka se tiče Jadrana in Balkana. "Giornale d'
Italia" pravi, da gre tu za italijanske obmejne interese. Bal-
kan je za Italijo to, kar je za Francijo renka meja. Politika
Italije na Balkanu ni niti imperialistična niti napadna.

6. Italija pričakuje, da Francija ne bo ovirala Italije v
prizadevanju, da dobi kak kolonialen mandat.

7. Italija zahteva, da Francija jasno in nedvoumno po-
kaže, da nima z italijanskimi protifašistovskimi izseljenci no-
benega posla. Francija mora strogo nadzirati delovanje teh
emigrantov, da tako prepreči atentate.

8. Končno ima Italija pravico zahtevati, da ne bo skuša-
la Francija nasilno asimilirati stotisoče Italijanov, ki so zapo-
sleni v južni Franciji.

Šest točk nas malo briga, ker je to zadeva Francije same
in bolj mednarodnega značaja. Ali nadvse značilna pa je
drzna zahteva Italije v osmi točki, v kateri Francijo naravnost
držno svari, da Francija ne sme skušati nasilno asimilirati, t.
j. ponaroditi v tem slučaju, italijanskih imigrantov v južni
Franciji.

Torej Italija zelo skrbi za svoje imigrante! Kadar pa se
obrne proti vzhodu, pa ravnoisto Italija ne vidi nad pol milio-
na Slovanov, katere zatira in asimilira na najbrutalnejši način
ravno ona sama. Take hinavske politike menda doslej še ni
vodila nobena vlada ne držav.

Naša starokrajška mladina.

Vsak narod gleda s paznimi očmi na stremženja svoje
mladine. Ako je ta njegova mladina idealna in sega s hrepe-
nečimi rokami za duhovnimi vrednotami, potem ve, da ga čaka
lepa bodočnost. Ako pa je ta njegova mladina mrtva in živ-
ljenja sita, tedaj naj se le pripravi na skorajšnji konec. Te-
daj naj si izkopije grob, v katerega ga bodo položili narodi, ki
imajo svežo, življenja polno mladino.

Znamenje zdravja narodovega je vesela mladina, známe-
nje nove dobe narodove je odločna in zavedna mladina.

Odločna, zavedna in vesela je naša starokrajška mladina,
ona mladina, ki se zbira okoli "Križa na gori". Ta mladina
noče omahovanja in kolebanja, noče laži in kompromisov, am-
pak neustrašeno usmerja svoje korake proti tistemu cilju, za
katerim koraka tudi idealna nemška in francoska mladina. Isti
mogočen val je objel katoliško mladino teh narodov. Hočejo
poduhovljenje proti materializmu, hočejo izvajati tudi du-
hovni strani človeštva primerno mesto. Racionalizem današ-
nje dobe je odvzel duhovnim vrednotam pomen in veljavo. Na-
domestila za te duhovne vrednote pa je zaman iskal. Zato so
se ljudstva začela obračati od racionalizma in svoje roke šte-
govati za tistimi duhovnimi vrednotami, ki so jim nedavno po-
kazala hrbet. Z večjo ljubeznijo se hočejo okleniti zopet teh
duhovnih vrednot, z večjim umevanjem in z neizprosno odloč-
nostjo. Krik samote in zapuščenosti jih je prignil nazaj, ne-
popisljiv občutek globoke praznoti jih je prisilil k vrnitvi. Ka-
toliška mladina se je z veseljem in zadoščenjem pridružila tem
vrstam in katoliški akademiki so samozavestno vzeli krmila v
svoje krepke roke.

Krmarji novega gibanja imajo jasen program pred očmi.
Vesla njihove ladje pa udarjajo z neizprosno silo ob nasprotu-
joče sile. Premagali jih bodo s svojim pogumom.

Nekaj odlomkov iz programa slovenskih akademikov:
1. **Zahtevamo radikalno krščanstvo**, krščanstvo dejanja
in zametamo krščanstvo lepih besed. Vzor nam je apostol kr-
ščanske duhovnosti, sveti František.

2. **Odklanjam današnjo šolo**, zgrajeno na načelih ma-
terializma in racionalizma in hočemo tako šolo, ki bo z enako
skrbjo posvečala svoje moči izobrazbi duha in srca.

3. **Obsojamo banalno slovenstvo** Martina Krpana in pro-
glašamo stremljenje Finžgarjevega Iztoka za tako, ki je vred-
no posnemanja.

4. **Mirno sožitje stanov in narodov** je naš cilj za tostran-
sko življenje in temu cilju bomo pomagali do zmage z odkrito-
srčnim sodelovanjem. Nizakor se nečemo zadovoljiti z lepo
donečimi frazami in s praznimi obljubami.

To bi bile glavne točke. Posnel sem jih po smislu iz za-
dnje številke Križa na gori. Odločne so te točke in vse preveča
isti duh: ne samo lepih besed hočemo, ampak dejanja.

Ameriški Slovence, ki morebiti omahujejo v svojih
verskih dolžnostih, naj te odločne in moške besede vlijeje nove-
ga poguma, da bodo vztrajali v boju zoper moči teme. Naj
vedo, da niso sami. Naj se zavedajo, da se z njimi bojuje tu-
di up in ponos našega naroda, starokrajška mladina.

Rev. S. G.

ZA SAMOSTOJNO DR. "ILI-
RIJA" V SHEBOYGANU.

Sheboygan, Wisc.
Drugi dopisniki poročajo o
druhih stvarih, jaz pa bom
povedal par besedi v prid na-
šega društva "Ilirija".

Društvo Ilirija je samostojno
društvo. Uspeh tega društva
sicer ni bil slab, za leto 1927,
vendar lahko bi bil mnogo
boljši. Vzrok bo največ malo-
marnost članstva. Naše dru-
štvo je dobro napram vsem
članom, posebno pa še, kadar
pride bolezen in kadar kdor
izmed članov potrebuje pomo-
či.

Naše društvo, kakor že ome-
njeno je samostojno in izplaču-
je za bolezen celo leto in za
okoli 18 operacij in \$350. za
pogrebne stroške. Člani bi si
morali vzeti to k srcu in se za-
vedati, da je treba za društvo
delati in agitirati vedno vsak
čas. Skrbeti bi morali, da bi
društvo ohranilo svoje dobro
ime, katerega v resnici zaslu-
ži ter da bi društvo rastle in
napredovalo. Dolžnost vseh
članov tudi je, da bi se redno
udeleževali društvenih sej ter
da bi tako sodelovali pri raz-
pravah in zadevah društva.

Marsikateri misli, da je vse-

eno, če gre na sejo ali ne in da
se brez njega lahko vse opravi.
Ampak to ni vseeno, če
gre na sejo ali ne, to ni pravil-
no. Kaj pa če bi vsak tako re-
kel. Kdo bi potem seje držal in
kdo odločal o podporah in dru-
gih stvarih, ki se tičejo vseh
članov? Resnica je, da neka-
terim članom razmere ne do-
puščajo, da bi hodil redno na
seje ali bi bil vedno aktiven v
društvenih zadevah. Seveda od
takih nikdo ne pričakuje tega,
ampak pričakuje se lahko od
tistih, kateri lahko pridejo in
takih je velika večina. Ne sa-
mo, da se pričakuje, tem več
je tudi vsakega dolžnost, če
hočemo bratje biti enakoprav-
ni, moramo pokazati, da smo
zmožni tudi misliti in se udele-
stvovati v dobrodelnosti in v
vseh aferah, ki imajo dober
človečanski namen in ki vodijo
k večjemu napredku.

Ta mesec bo imelo naše dru-
štvo letno sejo. Zato pozivam
vse člane našega društva, da se
polnoštevilno udeležijo letne se-
je, ki je izmed vseh najbolj
važna. Volili bomo društveni
odbor, zato je važno, da ste vsi
prisotni.

Društveni odbor naj bo tak,
da bo delaven in vnet za dru-

štvo in v dobrobit članov in ki
bo obenem po volji članstvu.
Da se to doseže, je potrebno,
da smo navzoči in pomagamo
pri izbiranju in izvolitvi.

Dne 22. januarja 1928. je
naša letna seja. Udeležimo se
je vsi polnoštevilno in pokaži-
mo, da smo res za društvo in
njega napredek. Bratje, več-
krat slišim opazke: "Jaz bi šel
na sejo, ako bi bili drugi urad-
niki". To je prazen izgovor.
Vsak ima pravico do glasova-
nja na seji in se naj udeleži,
da bo pomagal zbrati odbor, ki
mu bo po volji in po njegovem
okusu.

Z bratskim pozdravom
Anton Borsae, predsednik.

RAZNE VESTI IZ CHICAGO.

Chicago, Ill.
Huda zima, ki smo jo imeli
za začetek leta 1928. je poje-
njala in par dni smo imeli zo-
pet bolj prijetnih, da se sneg,
ki ga je nam novo leto prineslo
kar solzi in taja. To vedno
spreminjajoče vreme pa ni nič
preveč zdravo. V takem vre-
menu, ki je danes prav mrzlo,
jutri spet topleje itd. se rade
začne pojavljati bolezni. Clo-
vek se nikdar prav ne obleče,
enkrat premalo, drugič preveč
in prehladi se, da sam ne ve
kedaj.

Zadnje nedeljo imelo je dru-
štvo Marija Pomagaj, štev. 78.
KSKJ. svojo letno maskarad-
no veselico. Udeležba je bila
zelo velika kakor je običajno
vsako leto. Društvo je naredilo
gotovo kar najboljši uspeh.

Prihodnjo nedeljo pa se po-
stavijo naši Mohorjani. Tudi ti
bodo imeli maskaradno veselico
in pripravljenih imajo toli-
ko nagrad, kolikor bo menda
maskar na veselici. Zlasti ima-
jo dragocene nagrade za naj-
pomembnejše in najlepše mas-
ke. O boy, kdor bo to dobil se
bo kar obiloval. Tisti, ki se
bode maskarade udeležili le
dobro maske dobite, da bote
dobil prve tri nagrade. Ne bo
vam žal, ako jih dobite, ker le-
po se da le kaj. Več o tem se bo
še poročalo.

Zadnje čase je dospelo v
Chicago zopet več slovenskih
družin, ki so prišli iz premo-
garskih okrajev iz južnega Illi-
noisa, kjer vsled stavke tamka-
ji niso mogli dobiti dela so ga
prišli iskati v druge kraje. Ne-
kaj teh je delo že dobilo, a ne-
kaj jih dela dobiti ne more.
Priporočati je vsakemu, kdor
misliti priti v Chicago, da se
preje dogovori pismeno s ka-
kim svojim prijateljem glede
dela, ker drugače je znabiti po-
tem razočaran, ko pride v Chi-
cago, pa dela dobiti ne more.

Pevci čikaške "Adrije" in
Račić-Foysova godba so te dni
izdelali deset novih zanimivih
slovenskih gramofonskih plošč
za Viktor kompanijo. Komadi
podajajo slike iz slovensko-
ameriškega življenja z najpo-
pularnejšimi narodnimi pesmi.
Plošče bodo nekaj povsem
novega in Viktor družba sama
se je izjavila, da bodo to naj-
boljše slovenske plošče sploh.
V razprodaji še niso, a bodo

tekem prihodnjega meseca. —
Pazite na posebna oznanila v
našem listu!

ZA ZVEZO DRAMATIČNIH
KLUBOV.

Waukegan, Ill.
Ker se je že nekoliko dra-
matičnih klubov izrazilo v pri-
logi ideji, da bi se napravila
ožja zveza med dramatičnimi
klubi, in ker je ideja dobra ra-
di tega se ji tudi naš "Drama-
tični Klub Zdr. Katoliških Dr."
v Waukegan, Ill. pridružuje.

Da pa ne bo ideja zaspala,
ako bi se z isto predlogo od-
lašalo, radi tega je naš klub na
zadnji seji 1. jan. 1928 zaklju-
čil, da se apelira na vse drama-
tične klube, kateri se strinja-
jo z idejo, da bi izvolili po dva
zastopnika in, da se skliče
skupni sestanek če mogoče že
februarja t. l. kje v sredini za-
interesiranih klubov. Naš klub
ima že izvoljena dva zastopni-
ka, katera bota zastopala naš
klub na tem sestanku.

Zeleč, da se ideja vresniči
ostajam s pozdravom do vseh
klubov
John Zalar.

NOVICE OD SV. JANEZA V
DETROITU.

Detroit, Mich.

Novic kot komarjev o kresu!
Vse mrgoli in jih je težko spro-
ti loviti, zato tudi menda ni ta-
ko lahko najti človeka, ki bi
jih polovil in spravil na papir.
Jaz sem poizkusil, pa se mi je
le napol posrečilo. Je tudi zelo
hud mraz v teh dneh in malo-
kdo misli na lov.

Skozi dva tedna pred Boži-
cem smo imeli sv. misijon. Za-
voljo posebnih razmer v naši
naselbini se seveda ni mogel
obnesti tako kot se obnese mar-
sikje drugje. Vendar ni bil
brez uspeha. Marsikdo je zo-
pet našel veliko Srce Gospodo-
vo in se po dolgem času zopet
odpočil na njem. Žal, da je pa
marsikdo tudi preslišal misi-
jonsko vabilo in se ni zmenil
zanj. Taki naj sami prav res-
no premislijo, če jim bo to v
korist takrat, ko bo prišlo po-
velje: Daj odgovor od svojega
hiševanja!

Razume se, da je naš misijon
bodel v oči in v duše razne go-
spode Jurce in Jurčke. Ampak
na njihove hude pritožbe ne
moremo drugega odgovorjati
nego to, da zavoljo njihove ne-
jevolje se ne mislimo skriti v
mišje luknje. Naj si gospoda
sama hladi svojo jezo nad Sv.
Janezom, mi imamo dovolj
drugega dela in ne utegnemo
kuhati hladilne žavbe za ma-
lenkostno opozicijo tistih, ki ne
vidijo pri nas drugega nego
nizkoten "business". Vsak sodi
tako kot mu dopuščajo mož-
gani.

Nekaj posebnega je bil sklep
našega misijona pred sv. mašo
o polnoči na sveti večer. Ne-
kateri so se čudili, zakaj smo na-
jeli v ta namen veliko telovad-
nico v Liberty School. Njihovo
zaučudenje se je poleglo, ko so
videli, da je bila tudi ta dvora-
na premajhna. In še precej
premajhna! Imeli smo tudi
množico neslovenskih gostov.

Kako so tudi ti pazno poslušali
našega misijonarja! Niso ra-
zumeli besed, pa razumeli so
njegov ogenj, ki je govoril iz
njega. In en sam glas je šel
med njimi: o, da smo razumeli
tudi njegovo besedo! Oni pa,
ki smo razumeli, gotovo ne bo-
mo kmalu pozabili.

In prav tako ne bomo poza-
bili misijonarjevega petja! Ka-
ko je donel po dvorani njegov
močni glas! Kako je naš pevski
zbor pod njegovim spretnim
vodstvom krasno izvajal naše
prelepe božične pesmi! Kdor
je ta večer zamudil, ni malo
zamudil! P. Odilo, naj bo tu iz-
rečena najlepša hvala v imenu
vseh, ki smo bili pri tej polnoč-
nici, za ves Vaš obilni trud, da
ste nam pripravili tako lepo
božičnico!

Nekaj mi sili v pero. So med
nami ljudje, ki nosijo ime Jur-
ca in še druga imena, ki so od-
ločni nasprotniki cerkve in je
seveda razumljivo, da jih ni
blizu. So pa med nami tudi lu-
dje, ki pravijo in trdijo, da ni-
so nasprotniki cerkve in znajo
celo lepo govoriti o njej. Tak
čas, kot je ravno sveta noč, pa
priredijo "party", povabijo pri-
jatelje in ga sami pijejo, kot
pravi znana pesem. To je za
katoličane nerazumljivo. Goto-
vo bi bilo nerazumljivo tudi
njim samim, če bi le malo po-
mislili, kaj se to pravi. Želimo,
da bi vsaj drugo leto pomislili!

Na Štefanov dan smo imeli
v našem cerkvenem basementu
slovo od Božiča, od misijona in
misijonarja. To slovo je prire-
dilo žensko društvo Dobrega
Namena. Prav lep večer je bil.
Hvala vsem, ki so se zanj po-
trudili.

Obenem z g. misijonarjem
je jenal slovo od nas franči-
škanski brat Humil Savelj. Ne-
kako od velike noči je bil med
nami in prav pridno delal. Sle-
dovi njegove pridnosti se vidi-
jo vsepovsod v naši cerkvi, v
basementu in v celi hiši. Po po-
ključje je izvrsten mizar in je z
veliko ljubeznijo delal za našo
cerkev. Plačilo pričakuje od
Onega, kateremu je kot samo-
stanski brat posvetil svoje živ-
ljenje. Naši ljudje so imeli pri-
liko, gledati nesebično delo sa-
mostanskega brata in so mu
vračali s spoštovanjem, ljubez-
nijo in hvaležnostjo. Vse to je
posebno prišlo na dan ob slo-
vesu brata Humila od nas. Na
predvečer njegovega odhoda
so se še enkrat nepričakovano
in nenapovedano zbrali v dvo-
rani na "surprise party". Tudi
"presentov" niso pozabili. Ta-
ko je brat Humil videl, da ni
delal za ljudi, ki nimajo smisla,
da bi znali ceniti nesebično
delo, in brez dvoma ga je to
veselilo. Je pa tudi obljubil,
da ne bo tako brž pozabil detroit-
skih prijateljev in se bo rad še
povrnul z istim navdušenjem
za novo delo, ako bodo kedaj
njegovi predstojniki v mogoč-
nem Lemontu to privolili.

Tako in podobno se nam to-
rej godi pri našem sv. Janezu.
Za enkrat bo že, drugič bo pa
Bog še kaj bolj veselega dal.

Poročevalec.

* PODLISTEK *

Rev. K. Zakrajšek, O.F.M.:

MOJI SPOMINI.

Leži 202 metra nad morjem in je 72 km
od Ljubljane oddaljeno. Mesto je na grič-
ku, ki je popoln polotok ob Krki, ki je zelo
široka in globoka.

Novo mesto je zelo staro mesto, kako
staro, se sploh ne da dognati, tako daleč
sega v zgodovino. Tam, kjer je kapiteljska
cerkev, je stala še v srednjem veku močna
trdnjava z močnimi stolpi, raz katerih
so se borili proti Turkom. Ta trdnjava in
cerkev je bila last stiških menihov (iz Za-
tičine), kar priča, da so se ti menihi edini
zavzeli za uboga Dolenjca v turških ča-
sah, ker so ga graščaki po gradovih zapu-
stili samemu sebi. V okolici mesta je vse
polno graščin, kjer so živeli graščaki, ki so

bili nastavljeni tam kot straža pred Turki.
Pa kaj so se ti zmenili za ljudstvo! Sebe
so branili, ljudstvu pa prepustili, da se
brnilo samo. Le menihi so še ohranili srce
zanj.

Zanimiva mora biti zgodovina tega me-
sta. Bog ve, če jo imamo popisano?

V mesto je bilo povisano leta 1365, in si-
cer je je povisal vojvoda Rudolf IV. in po-
zneje še enkrat Friderik III. l. 1493.

Tu je tudi proštija, nekaka mala škofi-
ja. Župnik mesta nosi naslov prošta in ima
pravico nositi mitro kakor škof. Kako je ta
proštija nastala, se domneva različno. Go-
vorila sva o tem s kanonikom Zlogarjem,
čitateljem Amer. Slovence znanemu po
svojih dopisih, katere je pošiljal od časa
do časa za list. Najbrže so vsi župniki vseh
župnij iz okolice stanovali skupaj v No-
vem mestu in od tod oskrbovali svoje žup-
nije. Vsakokratni novomeški župnik je bil
njih "prepositus" — prošt. Vsi ti župniki
so bili pa njegovi kanoniki.

Tudi se sedaj je tu kanonikat. Vendar je
ves kapiteljski kapital požrla rajnka Av-

strija kot vojno posojilo in sedanji gospo-
dije kanoniki nimajo nič. Revežji so.

V mestu so tudi očetje frančiškani. Sa-
mostan leži tik ob Krki na mogočnih peči-
nah, da ima v resnici impozantno lego. Sa-
mostan je bil zidan še 1472. leta. Očetje
frančiškani so bili širitelji kulture in vzgo-
je za cel ta vzhodni del Dolenjske. Ustano-
vili so že zgodaj svojo lastno gimnazijo in
sežidali poslopje, kjer je bila do zadnjih
časov nastanjena gimnazija tik cerkve. —
Moderni liberalni duh zadnjih desetletij
Avstrije je pa tudi tukaj storil svoje delo
in redovnike spodil iz gimnazije, da se je
dobil kruhek za svetne profesorje.

Ne bom hvalil teh profesorjev sam, da
ne bo to dišalo po lastni hvali. Vendar vsi
starejši gospodje, ki so hodili še v to gim-
nazijo in dobili tu svojo vzgojo, je niso
mogli prehvaliti. Naš stari župnik Grzin
n. pr. je vedel marsikako lepo stvar pove-
dati o profesorjih, kako so skrbeli za mla-
dine in za njeno pravo vzgojo. Bili so pa
tudi pravi učenjaki. Tako n. pr. rajnki P.
Ladislav Hrovat, ali P. Lacko, še sedaj ži-

veči P. Hugolin Sattner. Naši ameriški ve-
ljaki: škof Stariha, Msgr. Ogulin in več
drugih so bili učenci teh šol.

Ze dolga leta predno je država mislila
na ljudske šole in jih ustanovljala, ustano-
vili so ti redovniki tu v mestu ljudsko šolo
in jo vodili do par let nazaj več stoletij
popolnoma brezplačno, zadnja leta za prav
majhno beraško "almožno". Pa tudi od
tukaj so redovnike pognali, da so našli me-
sta za svetne učitelje.

Tako gre na svetu. Brce so plača vsepov-
sodi tistim, ki se žrtvujejo za narod. Iz-
koriščevalci se pa proslavljajo.

Tu v tej cerkvi počiva tudi več slavnih
mož pokopanih. Tako Mat. Kastele, Ivan
in Kristof pl. Lenkovič in dr.

Mesto ima trgovino, vendar pa ne tako
razvito, kakor bi jo moralo imeti vsprčo
svoje lege in važnosti za celo vzhodno Do-
lenjsko. Zakaj nima boljše? Bog ve.

Ker ima tako lepo lego ob vodi kakor je
Krka, bi človek mislil, da se bo tudi obrt
tu razvila, da bo kaj tovarn. Pa ni nič. Sa-
mo Klemenčič ima malo lončarno. Drugače

je pa vse mrtvo. Treba pač novega rodu, ki
bo pozabil na tisti starinski, plesnivi "pur-
garski duh", se navzel duha napredka in
podjetnosti in začel misliti, kako bi dal
meščanom več dela, pa tudi kruha. Poseb-
no sedaj, ko gre železnica iz Ljubljane
skozi Novo mesto, Karlovca v Zagreb.

No, pa kaj sem se tako "zazijal" v to
Novo mesto, saj nisem v Novem mestu! "O
Kandiji piši, o Kandiji, tam kjer živiš
gostoljubnost!" bi mi morda kdo zabrusil
v brk, dasi jih nimam. Morda še vi, g. u-
rednik, malo menceate in "štrpicate" pri teh
himnah na Novo mesto, ko je tu Šmihel in
Kandija, če bi že Regerče vasi ne bilo.

No, pa bom, pa bom! Bom pa Kandijo
malo kadila zažgal, da ne bo "fovišje".
Pa pojdimo nazaj v Kandijo, saj v Kandijo
sem namenjen in sem tam tudi izstopil iz
vlak. Postaja je prav nad bolnico usmi-
ljenih bratov.

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCE!

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 15 Nedelja — Sv. Pavel.
 16 Ponedeljek — Sv. Marcell.
 17 Torek — Sv. Anton Pušcavnik.
 18 Sreda — Sv. Petra stol.
 19 Četrtek — Sv. Kanut.
 20 Petek — Sv. Sebastijan.
 21 Sobota — Sv. Neža.

Rev. K. Z.

DRUGA NEDELJA PO RAZGLAŠENJU GOSPODOVEM.

2. po razgl.: O ženitnini v Kani Galilejski. (Jan 2, 1—11.)

Današnje berilo je vzeto iz pisma sv. Pavla rimskim kristjanom. V Zgodbah ga najdeš na strani 944. Začenja se v 18. vrstici z besedami "Imamo pa darove..." in se konča v predzadnji vrstici z besedami "marveč držimo se nizkih".

Evangelij pripoveduje o ženitnini v Kani Galilejski. Vzet je iz evangelija sv. Janeza, 12. poglavje od 1—11. vrste. V Zgodbah ga najdeš na 148. strani.

Ko boš pazno prebral oboje, berilo in sv. evangelij, boš takoj našel glavni nauk, katerega ti dajeja.

Današnja nedelja je nedelja katoliškega zakona. V berilu daje sv. cerkev zakonskim krasne nauke, kako naj urede svoje življenje, da bodo imeli srečno medsebojno življenje. Kar preberi ga pazno!

Različni smo ljudje po svojih "darovih", katere smo sprejeli. Različni po zmognostih, po službah, po značaju, po lastnostih, pa tudi po slabostih in pomankljivostih. Različne so tudi naše dolžnosti. Vso to razliko pa moramo med seboj izpopolnjevati. Vsak naj vrši svoje dolžnosti, kolikor mogoče natančno, pa bo sreča popolna. Vsak potrpi s slabostmi drugega, pa bo mir v družinah in zakonu. Kar mož naredi pomankljivega, naj žena popravi, in narobe.

Pred vsem pa naj se izpolnjuje v zakonu dolžnost ljubezni in medsebojnega spoštovanja! Delite med seboj veselje in žalost! "Veselite se z veselimi in jokajte z jokajočimi".

Zato pa si naj nihče ne domišlja, da je boljši kot drugi. Vsak naj misli o sebi nizke reči, ki so lastne slabosti. Tako bo potrpežljivost in mir vladal v zakonu.

Evangelij nas pelje v Kano na ženitnino. Na tem krasnem zgledu uči sveta cerkev, kako naj stopa mladina v ta veliki in težki stan zakonskega življenja.

Priprava na zakon naj bo krščanska.

"In Jezusova mati je bila tam", pravi lepo evangelij. Kako dobro je bilo za novoporočence, da je "bila Jezusova mati tam", se je kmalu pokazalo. Ko sama niti opazila nista, v kako veliki zadregi sta, je Jezusova mati že opazila in takoj jima hitela na pomoč.

Da, blagor zakonu, kjer je nevesta bila kot dekle Marijina hči in je v Marijini družbi čisto preživela svoja dekleška leta. Na taki ženitnini in v takem zakonu bo gotovo "tudi Mati Jezusova tam". Kako bogato doto prinese tako dekle v zakon Mariji!

Blagor zakonu, kjer je žena, ki je kot fant lepo in pošteno preživela svoja mladeniška leta. Izven zakonsko oskrnjevanje z različnimi zlorabami moderne pokvarjene mladine je kakor črv, ki se zaje v korenine zakona še pred poroko in ki potem gloda na takem zakonu. Posledice se prepogosto, morda vselej, pokažejo prav britko in grenko v zakonu.

"Povabljen je bil pa tudi Jezus in njegovi učenci", pravi sv. pismo.

Kolika sreča za nju, da sta Ga imela na ženitnini, se je pokazalo. V koliki zadregi bi bila, ko bi ga ne bilo. Tako sta Ga pa imela in pomagal jima je s svojo pomočjo.

Zakonski, imate Jezusa v svojem zakonu? Blagor Vam! Ga nimate? Skrbite, da pride. Živite krščansko, verno življenje. Povabite ga s službo božjo, z molitvijo, s sv. zakramenti. In prišel bo.

Mladina, ne pozabi ga gotovo povabiti pred vsemi drugimi svati, ko se poročaš, t. j. sklepaj zakon, kakor te uči sv. cerkev. Pri civilnem zakonu gotovo ni Jezusa. To niti zakon ni za katolika. "Divji" zakon je grdo in grešno "cigansko" življenje. Ljudje doma imenujejo take "koruznike".

Sprejmi zakon kot zakrament v stanu milosti božje. Po dobri sv. spovedi. Poroka naj se gotovo izvrši s sveto mašo, ki je krasen kosček cerkvenih obredov. Krasne so molitve, s katerimi prosí duhovnik božjega blagoslova na novoporočence. Kako lepo povabilo Jezusa na ženitnino je, ako gredo vsi svatje najprej na Jezusovo "ženitnino" v cerkvi, k skupnemu sv. obhajilu skupaj z novoporočencema.

Veliko ima pa raje veliko svetnih svatov in dolgo ženitnino. Zato nočejo Jezusa. Poroka je "zakotna", kako popoldne, največ v soboto popoldne. Poročni obred le kratak! Glavno so svetni svatje, glavno rajanje. Raja se pozno v jutro. Nihče ne gre k sveti maši. Sami smrtni grehi. Kdo jih ima na vesti? Ženin in nevesta. Toraj z grehi se je začelo tako važno in nevarno življenje. Da tam ni Jezusa, je jasno. Je čudno, če potem tam "vina ljubezni zmanjka", pa ni nikogar, ki bi prekrbel novega? Če se potem tak zakon konča v razporoki?

Mladina, ne tako! Pred vsem Jezusa na ženitnino, pa če bi nobenega drugega svata ne bilo. Svetni svatje vaju bodo po zabavi itak vsi pustili sama, da živita, kakor hočeta. Ne tako nebeški svat Jezus. On bo ostal z vama in v zadregah bo pri vama s svojo hitro pomočjo in s svojo milostjo.

Zakonski, glejte krasne nauke svoje! Prečitajte jih. Premislite jih! Sledite jim!

Mladina, glej krasni zgled! Tako se pripravljaj na svoj zakon, tako vanj stopaj, da boš imela gotovo "Mater Jezusovo tam. Da bo povabljen tudi Jezus." In kadar bo zmanjkalo vina ljubezni, potrpežljivosti, pa bo Jezus pomagal. Tako bosta ohranila "dobro vino milosti božje" v vajinem zakonu do konca, do smrti.

Nauk za premišljevanje čez teden: "Kjer ni Boga, je hudič. Zato raje Boga v naše življenje, da ne bo hudiča!"

Raznoterosti.

SLEPA ŽENA PADLA POD AVTOMOBIL IN SPREGLEDALA.

Dne 6. dec. 1927 je povozil v Bratislavi voznik mestne pivovarne mlado žensko. Čim se je dvignila, je pohitela k vozniku z izrazi vroče hvaležnosti. — Dovolite, da vas poljubim! — mu je rekla. Priče so mislile, da je umobolna. Toda ponesrečenka jim je razložila, da je bila 11 let slepa, zdaj po sunku in padcu pa je zopet dobila vid. Medicinska klinika v Bratislavi je preiskala srečno ponesrečenko in je ugotovila redke slučaj tromvatičnega ozdravljenja slepe ženske.

ČUDNA ŽELJA.

Znani danski pisatelj Barford je naprosil Zedinjene države, naj ga — usmrtijo na električnem stolu. Pisatelj hoče ugotoviti, ali res umori električna struja zločince. Več strokovnjakov je mnenja, da se žrtve le onesvestijo in izdahnejo šele pozneje po obvezni obdukciji. Zato hoče Barford, da ga usmrtijo v navzočnosti uglednih mednarodnih zdravnikov, pisateljev in učenjakov. Pozneje morajo uporabiti oblasti vsa znana sredstva za oživljenje, preden bo raztelesil kirurgov nož Barfordovo telo. Potem bodo Zedinjene države na jasnem, ali smejo izvajati naprej električno usmrtitev. Ta važna ugotovitev bo olajšala svetovno vest. Barford hoče samo, naj mu plačajo vožnjo v Ameriko in naj dobi njegova žena letno pokojnino v znesku njegovih sedanjih literarnih dohodkov. — Nekateri pravijo, da je vsak umetnik malo prismojen. Ta pa ni — malo.

KDO IMA DOBIČEK?

John Ostlid, ki se bavi z živinorejjo, je bil pozvan, naj pove svoje mnenje, kaj misli o tem, ko so železniške družbe izjavile, da bodo tovarno pristojbino zvišale. John je rekel sledeče: "S svojima dvema sinovoma sem šel v 75 milj oddaljeno mesto, kjer sem kupil

PRODA SE

lepa, zidana hiša s tremi stanovanji po 4 sobe, garaža za 3 kare, le en blok oddaljena od slovenske cerkve. — Proda se prav po nizki ceni radi odhoda v stari kraj. Več se poizve pri Martin Lavriču, 1900 West 22nd Pl., Chicago. Phone: Canal 5777.

Zdravniške recepte izvršuje točno.

JOS. HLAVATY

zanesljivi lekarnar.
 Zaloga fotografij, potrebščin.
 Kodaki in Kamera.
 Prinesite k nam filme v izdelavo.

1788 W. 21st Street in Wood, Chicago, Ill.
 Cene zmerno.

Izvrstni sladoled, mize za goste

VINKO ARBANAS

Edini slovenski cvetličar v Chicago

Phone: Canal 4340.

1320 W. 18th St. Chicago, Ill.
 Vence za pogrebe, lepše za neveste in vsa v to stroko spadajoča dela izvršujemo točno po naročilu. Postavljamo na dom.

Feen-a-mint

Olajševalno sredstvo, ki se ga lahko žveči kakor žvečilni gum.

OKUS PO METI

v vsaki trgovini — 25c, 50c

100 volov. Tam smo jih naložili na vlak do mojega doma, za kar sem plačal železnici \$141.45. Nato sem skrbel za živino šest mesecev, predno je bila taka, kakršno zahtevajo v klavnici. Postal sem jo v Kansas City, za kar sem zopet plačal železnici \$224. Skupno sem torej plačal železnici \$365.45. Za vola sem prejel toliko, da sem imel od vsake glave \$2.50 dobička. Za ta dobiček sem s svojimi sinovi trdo delal, jih dobro krmil, da sem jih sploh mogel spraviti v denar. Kdo ima torej največ dobička od farmarjev in živinorejcev? To je pomagalo, da so družbe vtihtile in za enkrat vsaj, ne mislijo na to, da bi zahtevali višjo pristojbino za prevoz farmarskih produktov v srednjem zapadu.

SLUČAJ ODKRIL DRAGULJE

V Parizu se je neki prodajalec starih knjig hotel nekaj svojega blaga znebiti na ta način, da ga je metal v peč. Ko hoče izročiti plamenu tudi neko staro molitveno knjižico, je zapazil, da je med listi neko pismo. Ko je pismo prebral, je ugotovil, da je bila knjižica last nekega plemenčiča, katerega so obglavili. Pred smrtjo je napisal oporoko, katero je sedaj trgovec starih knjig našel, kakor zgoraj omenjeno. V oporoki se glasi, da zapušča vse svoje imetje cerkvi. Ko so preiskali kleti gradu, v katerem je plemič živel pred več kot sto leti, so v resnici našli draguljev in drugih dragocenosti v vrednosti do \$2,000,000.

ŽIVA V KRSTI.

Veja drevesa je udarila tako močno na glavo Fannie Broyles, da je nezavestna padla po tleh, ni se mogla ganiti in ne govoriti. Ko so jo našli ljudje, so jo imeli za mrtvo in jo položili v krsto. Domači so pripravili vse potrebno za pogreb. Dekle se pa je osvestila takoj ko so jo položili na mrtvaški oder, a ni se mogla ganiti. Vse je vedela, kaj se krog nje godi. En dan in eno noč so čuli pri njej sosede, vsi so jo seveda imeli za mrtvo. Nekoliko časa, predno so jo nameravali zabiti v krsto, se pa je zdelo njemu bratu, da je nekoliko za-

trepetal s trepalnicami. Skočil je k njej in jo začel tresti, nakar je spregovorila. Pod zdravniško oskrbo je kmalu popolnoma okrevala.

LOV NA VOLKOVE IZ ZRAKA.

V Južni Dakoti so napravili volkovi že veliko škode živinorejcem. Od teh zveri so bili tudi že napadeni otroci. Oblasti so razpisale nagrado na glavo teh škodljivcev. Clyde Lee in Charles Orelup, dva domačina, sta hotela dobiti največ nagrade, zato sta se namenila, da bosta šla na lov z aeroplanom. Sreča jima je bila mila, pobila sta toliko število volkov, da se jima je splačalo. Ne le, da dobita za ubite zveri nagrado, tudi kože potem drago prodasta.

Z letalom krožita po zraku, dočim sedi eden izmed njiju pri krmilu, drugi z daljnogledom preiskuje pokrajino pod seboj. Ko zagleda skupino volkov, se spustita iz višine v primerno daljavo in s strojno puško streljata na zveri. Pravi, da je ta način lovenja kratkočasen in dobičkonosen.

MIR SE IZPLAČA.

Zedinjene države izvozijo povprečno na dan do \$3,000,000 vrednosti zlata. Ko pa so se ameriške čete bojevale v Evropi, da so rešili "civilizacijo", so pa dnevno potrošili do 60 milijonov dolarjev, če se že ne vpošteva tudi to, da je padlo na tisoče žrtev in na tisoče je še danes slepih, hromih in drugače pohabljenih. Iz tega je razvidno, da se splača Marsu potegniti čelado na oči in pustiti, da njegov meč rjavi v nožnici. Se splača se, le militaristi in vojni dobičkarji so drugega mnenja.

DUHOVNIK BO PLAVAL ČEZ KANAL.

Župnik cerkve sv. Andreja v Jerseyu, Amerika, Rev. Herbert Quarrie, je hotel zgraditi novo cerkev, pa je prišel samo do polovice; za drugo polovico mu je zmanjkalo denarja. Je pa ta župnik, sedaj 45 let star, izboren plavač, ki je že večkrat plaval na dolge razdalje in sicer večinoma z velikim uspehom. Pravi, da hoče plavati čez Kanal, če mu jamči kdo za plavanje takšno vsoto, da bo lahko cerkev dozdil. "Upam,

da bo moja ponudba našla zanimanje sportnikov in da bom dobil za moj namen potrebno vsoto. Vse bom naredil, kar bom le mogel, da preplavam Kanal. Ne maram osebne koristi in tudi ne slave; ves denar, ki mi ga bodo izročili, bom brez vsakega odbitka dal v sklad za zgradbo cerkve." To so jako lepe besede, vsega posnemanja vredne. To je veliko lepše, kot v denarju čepeti in čez sport zabavljati.

SIRITE "AMER. SLOVENC"

NAROČNIKOM!

Vsem našim naročnikom sporočamo, da dobe naše velike stenske koledarje pri lokalnem zastopniku. Vsakemu zastopniku smo jih poslali dovolj za vse naročnike v njegovem mestu. Ker pa zastopniki dostikrat ne morejo vse naročnike obiskati, zato prosimo, da se naročniki sami potrudijo do zastopnikov, kjer je to mogoče, da jim tako delo olajšajo. Koledarjev smo izdelali le omejeno število in so namenjeni, ni kot ročnoletno darilo našim čitateljem. In ker smo jih poslali na zastopnike, zato jih nimamo dovolj v zalogi, da bi jih še posamezno pošiljali tudi v kraje, kjer jih imajo zastopniki. Zato prosimo, da nam naročniki ne bodo zamerili, ako pišemo nam po stenski koledar in jim mi sporočimo, da naj ga dobe pri zastopniku.

Enako prosimo zastopnike, da dajo vsakemu naročniku le enega, da jih bodo imeli dovolj za vse.

Toliko v pojasnilo vsem, ki nam pišete za stenske koledarje.

Upravništvo A. S.

Happy New Year!

NOVOLETNI NASVET.

Zelodčni neredi so težke nadloge. Pokvarijo velik del leta onim, ki ne drže svoj odvodni sistem v redu s pomočjo Trinerjevega grenkega vina. Ta zdravilna, odvajalna tonika odpravi slab tek, zaprtje in splošno oslabelost. Vzorce steklenice pošljemo proti prejemu 10c za poštno stroške. Naslovite: Joseph Triner Co., 1333 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. — Trinerjev Liniment da hitro odzvoči v slučajih revmatizma in neuralgije. Trinerjev Cough Sedative in pa Cold Tablets sta najboljši zdravila v slučaju prehlada. I. (Adv.)

\$120,000 LETNE PLAČE.

Pred letom dni je prišel iz Nemčije v Hollywood Emil Jannings in dobil službo pri neki kino družbi. Sedaj dobiva plače kot kino igralec \$7,000 na mesec. Neka druga kino družba mu pa je ponudila mesečno \$10,000, to je \$120,000 letno. Ponudbo je seveda sprejel.

ZAHVALA.

Chicago, Ill.

Vsi spodaj podpisani se prav iz srca zahvaljujemo Mr. in Mrs. Anton Golenku, ki sta nas povabila na poročno pojedino, kakor tudi na obhajanje rojstnega dne obeh imenovanih.

Zabavali smo se kar do ranega jutra. Bilo pa je res nekaj izvrstnega. Mrs. Golenko je pokazala, kaj zna v njeni kuhinjski umetnosti. Najbolj nas pa je ganilo to, ko so njuni otroci napravili materi in očetu veliko presenečenje s pogosto "birthday cake", ki je bil neznansko velik, na katerem je gorelo na eni strani pogache spodaj 39 sveč plavih, za rojstni dan Mr. Golenka, na drugi strani pa 32 rdečih, kar je bilo za rojstni dan Mrs. Golenko, zraven pa čestitke, ki so nas ganile do solz. Pač res napravijo dobri otroci staršem veselja. Imenitno smo se zabavali, a to še ni bilo vse. Še drugi dan sta nas povabila nazaj in težko je bilo iti narazen. Želeli bi spet kaj takega doživeti.

Pa saj je Mr. Golenko obljubil, da bo še večkrat kaj takega pridelal. Torej še enkrat, najlepša hvala Mr. in Mrs. Golenku za postrežbo, kakor tudi njunim otrokom. — Mr. in Mrs. Ferdin Golenko, Mr. in Mrs. John Vidmar, Mr. in Mrs. Stefan Balažic, Mr. in Mrs. Joseph Utroša, Mr. in Mrs. Martin Kelenc, Mr. in Mrs. Andrew Stranckey, Mr. in Mrs. Stefan Jakšich, Mr. John Horwath, Mr. H. Rhode, Mr. Peter Hožijan, Mr. John Tampa, Mr. Henry Coleman, Mr. in Mrs. John Widmajer.

Torej še enkrat, prav lepa hvala in na svidenje.

Eden izmed gostov.

SVARILO.

Strogo prepovem dajati mojemu možu Johnu Kozina pijačo. Kdor bo to vzlic prepovedi storil, naj si posledice pripiše sam sebi.

MRS. MARY KOZINA,
 Forest City, Pa.

IZŠEL JE

novi slovenski molitvenik z velikim tiskom

IMENUJE SE:

'Slava Mariji'

Sestavil in priredil Rev. Kazimir Zakrajšek, O.F.M.

Molitvenik je lično vezan v močno elegantno usnje, male žepne oblike, fin papir, mojsterski tisk, zlata obreza; na kratko: to je molitvenik, kakoršnega si vsakdo želi. Veseli ga bodo starejši, ker je tisk velik in razločen, veseli ga bodo mlajši, ker je priročne oblike in lahko čitljiv.

Cena \$1.50

NAROČA SE PRI:

Knjigarna Amer. Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Phone: CANAL 5903

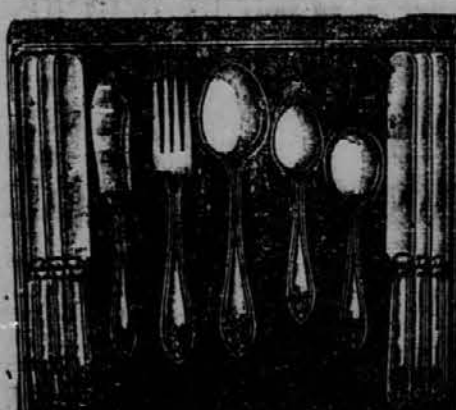
JOSEPH PAVLAK

PRVI JUGOSLOVANSKI POGREBNIK V CHICAGO

1814 South Throop Street

Chicago, Illinois

Se priporoča Slovincem ob časi pogrebov. — Mrtvašnica na razpolago. — Avtomobili za vse slučaje, kakor ženitovanja, krste in pogrebe. — Na razpolago vsem noč in dan.

Ameriška največja kupčija!

25. komada srebrnega namiznega orodja obetojše s 6 nožev, 6 vilic, 6 namiznih žlic, 6 malih žlic, žlica za sladkor in nož za maslo. Poljuno za predplačilo v vsaki kraj Zdravstvenih držav za svoto \$4.25. Izpolnite in izrežite spodnji kupon in ga pošljite nam s potrebno svoto:

EICHHOLZER & CO., Inc.
 Forest City, Pa.

Cenjeni: — Prosim pošljite mi sestav namiznega orodja, za kar prilagum svoto \$

Name

Address

City & State

EICHHOLZER & CO., Inc.

FOREST CITY, PA.

POTOP

HENRIK SIENKIEWICZ

Iz poljičine prevel Dr. Rudolf Mole.

Polkovniki so se odločili za to deloma iz strahu pred gladom, deloma radi tega, ker je bilo težko vzdrževati disciplino v praporih, ki so že enkrat odpovedali pokorščino lastni vladi in so bili sedaj naklonjeni iz katerega koli povoda se upreti svojim voditeljem. Če bi se bil našel poveljnik posebnega ugleda in jih takoj vodil v boj proti nemu izmed obeh sovražnikov, pa tudi celo proti Radzivilu, bi ostala disciplina gotovo nerazrušljiva, toda skrhala se je v pohajkovanju po Podlesju, kjer je mineval čas z obstreljevanjem Radzivilovih gradičev, s plenitvijo posestev kneza vojvode in s pogajanjmi s knezom Boguslavom.

Pod temi pogoji so se vojaki navadili le svojevoljnosti in pritiskanja mirnih prebivalcev vojvodstva. Nekateri vojaki, zlasti spremstvo in služinčad, ki so pobegnili izpod praporov, so tvorili samovoljna krdela in ropali po cestah. In tako je ta vojska, katera še ni prišla z nobenim sovražnikom v stik in bila edina nada kralja in rodoljubov, ginila z vsakim dnem. Delitev praporov na male oddelke je le dopolnjeval razkroj. Res je, da je bilo težko se preživljati skupaj, toda vendar so tudi nalašč pretiravali strah pred gladom, saj je bila vendar jesen in letina bogata, zlasti ker ni noben sovražnik poprej uničil vojvodstva z ognjem in mečem. Uničile so ga ponekod baš plenitve zavezniških vojakov, tako kakor je same vojake uničila nedelavnost.

Okoliščine so se namreč tako čudno zasukale, da je sovražnik pustil te prapore v miru. Švedje, ki so poplavljali deželo od zahoda in prodirali proti jugu, še niso prišli v ta kot, ki ga je tvorilo Podlesje med vojvodstvom mazovskim in Litvo — na drugi strani so stala krdela Hovanskega, Trubeckega in Srebrnega v zajetih krajih brez posla, omahujoč, ali bolje rečeno, ne vedoč, kaj naj počno. V Rusiji sta Buturlin in Hmielnicki razpošiljala kakor nekdanj krdela in sta baš v zadnjih časih porazila pri Grodku perišče vojske, ki jo je vodil kronski veliki hetman, gospod Potocki. Toda Litva je bila pod švedskim pokroviteljstvom. Vsako nadaljnje puščenje in zasedanje bi pomenilo — kakor je prav omenil Kmitic v svojem listu — napovedati vojno strašnem in po vsem svetu grozo vzbujajočemu Švedu. "Bil je tedaj čas odmora pred septentriom" — in nekateri izkušeni ljudje so celo prerokovali, da se oni kmalu obrnejo kot zavezniški Jana Kazimirja in ljudovlade proti švedskemu kralju, čigar moči ne bi bilo para v Evropi, če bi postal gospod vse ljudovlade.

Hovanski torej ni napadal niti Podlesja niti združenih praporov, ti pa zopet niso napadali, ker so bili raztreseni in brez pravega vodstva, sploh brez moči kogarkoli napadati ali tudi niso bili zmogni podvzeti kaj večjega razen ropati po Radzivilovih posestvih. Zato so propadali. Pisma gospoda Volodijovskega o grozečem prihodu Radzivilovem pa so vendar zbudila polkovnike iz sna in brezdelja. Začeli so se brigati za svoje prapore, razpošiljali povelja, da se vrnejo raztreseni vojaki pod svoje prapore, grozeč s kaznimi onim, ki bi se ne javili. Prvi se je odzval Žeromeški, najodličnejši med polkovniki, čigar prapor je bil v najlepšem stanju, in krenil brez obotavljanja proti Bialistoku; za njim

je dospel čez en teden Jakob Kmitic, sicer samo s sto in dvajsetimi ljudmi — potem so se začeli zbirati vojaki Kotovskega in Lipnickega, bodisi posamezno bodisi v majhnih grupah, prihajala je prostovoljno tudi drobna šlahta iz okoliških graščin kot Zienčinki, Šviderski, Javorski, Rzedziani, Mazovecki; prihajali so dobrovoljci iz lubelskega vojvodstva, kot Karovski in Turovi; od časa do časa se je javil tudi kak imoviteljski šlahič s četo dobro oboroženih slug. Razpošiljali so od praporov oddelke, da so izsiljevali denar in hrano proti pobotnicam, skratka, zavlada lo je povsod vrvenje in živahno pripravljanje na vojno, in ko je dospel gospod Volodijovski s svojim lavdanskim praporom, je že stalo par tisoč mož pod orožjem; manjkali jim je samo izkušen vojskovodja.

Vse to je bilo res in precej neredno in precej okorno, toda vendar ne tako neredno in okorno, kakor je bila ona velikopoljska šlahta, ki bi bila morala pred par meseci braniti Švedom prehod pri Ustju, zakaj ti Podleščanje, Lublinci in Litvini so dobro poznali vojno obrt in ni bilo celo med dobrovoljci nobenega, izvemši dečke, ki ne bi bili še vohali smodnika in "iz tobačnice gradiva ne njuhali". Vsak izmed njih se je že boril proti Kozakom, Turkom ali Tatarjem; saj so bili taki, ki so se še spominjali švedske vojne. Med vsemi pa se je odlikoval s svojimi vojnimi izkušnjami in pripovedovanji gospod Zagloba, ki se je kaj rad nahajal v tej vojaški družbi, kjer se ni razpravljalo s suhim glom.

Tako je zasenčil s svojim ugledom najznamenitejše polkovnike. Lavdanci so pripovedovali, da bi bili Volodijovski, oba Skrzetuska, Mirski in Oskierka poginili v Radzivilovih rokah, ko so jih že vedli v smrt v Biržo, če ne bi bilo njega. On pa tudi sam ni prikrival svojih zaslug in je smatral za svojo dolžnost, da so vsi zvedeli, koga imajo pred seboj.

"Jaz se ne hvalim rad," je pravil, "in tudi ne govorim o tem, česar ni bilo, zakaj zame je resnica temelj, kar lahko tudi moj stričnik potrdi."

S temi besedami se je obračal na gospoda Roka Kovalskega, ki se je takrat pokazal za hrbtno gospoda Zaglobe ter govoril s krepkim glasom:

"Ujec... ne... laže!"

In sopeč se je oziral po navzočih, kakor bi iskal predrzneža, ki bi se mu drznil ugovarjati.

Toda nihče se mu ni upal ugovarjati. Gospod Zagloba pa je začel pripovedovati o svojih nekdanjih junaštvih: kako je še za časa gospoda Koniepcolskega pomagal dvakrat premagati Gustava Adolfa kako je vodil za nos Hmielnickega, kako se je odlikoval pri Zbaražu, kako se je knez Jeremija v vsem ravnal po njegovih nasvetih in kako mu je zaupal vodstvo izpadov. ...

"In po vsakem izpadu," je govoril, "ko smo pobili po pet ali deset tisoč razbojnikov, se je Hmielnicki iz obupa tolkel z glavo ob zid ter ponavljal: 'Nihče drug ni storil tega nego ta hudič Zagloba!' In ko je prišlo že do zborovskega miru, me je sam han tako gledal kakor čudo in me prosil za mojo sliko, ker jo je hotel poslati sultanu v dar."

"Takih ljudi nam je danes treba, še bolj kot nekdanj!" so ponavljali poslušalci.

YOU can bring PAUL WHITE-MAN and his entire orchestra into YOUR APARTMENT

And Kreisler, Rachmaninoff or McCormack. Even Jesse Crawford and his big pipe-organ. Any of them will entertain you for the price of a Victor Record. The new Orthophonic Victrola (or Electrola) and new Orthophonic Victor Records bring you the best in reproduced music of every kind.

Drop in and look over the great Victor series of instruments. Inspect them at your own leisure. Have us tell you about our convenient payment plan. Come in—today!

PLOŠČE

NAJNOVEJŠE SLOVENSKE PLOŠČE.

79483	Nagajivka Mazurka — Coklarji, Šmarjanka, slov. godba	75
79484	Vesela Gorenjka — Korajža velja, polka, slov. godba	75
80059	Napitnica — Srbska himna, mosko petje	75
80061	Malo kolo — Veliko kolo, tamburica	75
80082	Ženina volja — Zaljubljeni Ciro, hrvatska scena in petje	75
80085	Duna Csardas — Drava Csardas, tamburica	75
80106	Don-Bon, valček — Boom-sti-dri, polka, orkester	75
80183	Nova stara pesem — Oj, ta zakonski stan, slov. scena s pet.	75
80184	Radi kotla v keho — Ravbar na gauge, smešna scena s pet.	75

SLOVENSKO PETJE.

67979	Slovenske zdravice — Svarjenje	\$0.75
69317	Tolažba — Veselja dom	75
69698	Sveti večer — Tiha noč	75
69802	Ne bom se možila — Ljubca povej	75
72206	Al me boš kaj rada imela — Oj ta Polončica	75
72207	Ljubca moja — Otok Blešči	75
72208	Oj ta vojaški boben — Pobič sem star šele 18 let	75
72231	Slepec — Mila mila lunica	75
72232	Oj zlata vinska kapljica — Povsod me poznajo	75
72232	Sem slovenska deklica — Bom šla na planince	75
72327	Zapoj mi pučica — Po gorah grmi	75
72364	Na gorenjskem je fletno — Priček in Tička	75
72399	Razpodi se meglice — Tam kjer grmi	75
72429	Kriščenici — Angelji sveti	75
72472	Na planincih — Barčica	75
72514	Odpiri mi kamrico — Prišla bo pomlad	75
72527	Moj dom — domovini	75

NABOŽNE SKLADBE.

19816	Christmas Phantasie, I. in II. del, orglje	75
19820	Tiha noč — Noel, orkester	75
19822	Božične melodije — Sveta noč, harpa	75
19823	Silent Night — Hark! The Herald Angels, angl. petje	75
19833	Star of East — The Birthday of a King, angleški zbor	75
20246	Adeste fideles — Joy to the World, angleški zbor	75
20298	Adeste fideles — Tiha noč, orglje	75
20889	Cantique de Noel — Andante religioso, violina	75
45519	Holy Night — Silent Night, angleško petje	1.00
78913	Ave Maria — O salutaris — Tantumergo, latinsko petje	75
80158	Sveta noč — O du Froeliche, violina	75
80160	Kyrie Sanctus — Benedictus Agnus Dei, latinsko petje	75
80180	Božič — Badnjak, slovensko-hrvatska slika s petjem	75

SLOVENSKA IN INTERNATIONALNA GODBA.

35774	Preko valov, valček — Dunavski valček, orkester	1.25
35784	Melodije iz opere "Robin-Hood", petje s orkestrom	1.25
35793	The Death of Ace — Morning, orkester	1.25
35796	Melodije iz opere "Mikado", I. in II. del, petje z ork.	1.25
35797	Poet & Peasant, Overture, I. in II. del, orkester	1.25
35799	Blue Danube — Southern Roses, valček, banda	1.25
35806	The lost Cord — Adeste fideles, angl. petje z ogljami	1.25
35809	Melodije iz opere "Kontesa Marica" in "The Desert Flower"	1.25
68644	Nur a Liter — Alte moden, banda	1.25
68645	Luksemburg valček — Jutranji valček, orkester	1.25
68662	Damulst valček — Trompeter polka, banda	1.25
68665	Ob lepi modri Donavi valček — Dunajski bonbončki, ork.	1.25
68672	Mala Lidija polka — Svitaneje valček, banda	1.25
68674	Lizzi polka — Sladke rožice valček	1.25
68689	Vijolice kmečki valček — Na svidenje polka, banda	1.25
68691	Majska sapica polka — Domovinski zvoki, banda	1.25
68702	Ida polka — Veseli mornarji polka, banda	1.25
68716	Dve sri polka — Nočni jastrebi valček, banda	1.25
68746	Prvi poljub polka — Halltalen kmečka polka, banda	1.25
68757	Mari polka — Satterlacher polka, banda	1.25
68767	Luksemburg valček — Vesela vdova valček, orkester	1.25
68783	Ljubica valček — Ciganaka ljubez in opere, orkester	1.25
68811	Krasna pomlad valček — Dunajska kri valček, orkester	1.25
68839	May polka — Johannes valček, banda	1.25
68846	Aeroplan koratnica — Polonia koratnica, banda	1.25

V zalogi imamo tudi gramofonske iglice, in sicer:

Zavojček jeklenih iglic (100 komadov)	10c
Škatljica "Zings-tone" iglic (8 komadov, vsaka iglica igra 100—300 plošč)	25c

Važno! — Z vsakim naročilom pošljite potrebno svoto. Pri naročilu od 5 plošč ali več, plačamo poštino mi. Ako je pa naročilo manj, kakor 5 plošč, potem pošljite za vsako ploščo 5c. več za poštino.

Knjigarna Amer. Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Victor Records
VICTOR TALKING MACHINE COMPANY, CAMDEN, N.J.

PISANO POLJE

T. Podvračar:

ŠTIP, MESTO KOMITAŠKIH SPOMINOV.

(Dalje.)

Leta 1897 je izbruhnila tako zvana "Vinška afera". Neki komitaši so namreč ubili v trgu Vinice v kočanskem okraju bogatega turškega bega.

Turki so postali pozorni na komitaški pokret. Pri zasledovanju komitašev so odkrili v okoliških vaseh zaloge orožja in municije. Razkrite so bile tudi neke manjše organizacije in njih vodje aretirani; kasneje so jih obsodili na težko ječo do 101. leta. Nekateri so bili konfinirani na otoku Rodos, drugi pa v Tripolitani. Vzlic temu se je organizacija vedno bolj širila in okoli leta 1903 so se sestavile že na samem makedonskem ozemlju prve komitaške čete. Te čete so krožile prvotno po bregalniški oblasti, kasneje pa po vsej Makedoniji. Vodile so nekako gverilsko vojno proti turškim oblastim. Člani teh čet so prihajali preoblečeni tudi v mesta in navezavali stike z meščanstvom in vodilnimi narodnimi krogi.

Vsako turško protizakonitost nad ljudstvom so komiti krvavo maščevali. Kajpak, da je bilo tudi več atentatov. — 17. aprila 1903 so komiti porušili v Solunu poslopje turške narodne banke, mestni vodovod in naprave za razsvetljavo mesta. Nekaj dni kasneje je vrigel komitaš Peter Šatev iz Kratova bombo na španski parobrod "Gvadalkivir", ki je bil zasidran v solunski luki. To je storil baje samo zaradi tega, da bi bil opozoril Evropo na komitaški pokret. Od leta 1903 sem je postajalo revolucionarno gibanje čedalje bolj intenzivno. Po okrožjih so se zbirale oborožene čete, ki so štele 10 do 25 mož. Ustanavljale so se okrožno in okrajne revolucionarne uprave, ki jim je načelovalo osrednje komitaško vodstvo.

V osrednjem vodstvu so bili: Hristo Matov iz Resna, Petar Djorčev iz Prilepa, Ivan Carvanov iz Struge, Boris Sarafov iz Prilepa, Slavko Kovalev iz Štipa in dr. Petar Kušev iz Veleša. Leta 1903 je sklicalo centralno vodstvo tajni zbor okrožnih in okrajnih delegatov. Po burni debati, v kateri se je sprožil predlog, da naj se začne vstaja v vsej Makedoniji ali pa vsaj v skopljanski in bregalniški oblasti, se je slednjič sklenilo, pripraviti vstajo za dne 20. avgusta 1903 (po starem koledarju dan sv. Ilje — Ilinden) in sicer je imela izbruhniti v trgu Kruševu v bitoljski oblasti. Tega dne so se vse komitaške čete, pojačene z oboroženimi kmeti, zbrale v kruševski okolici.

Določena dne navsezgodaj so uporniki napadli Krušev pod vodstvom vojvod Čauleva, Damjana Grujeva in Borisa Saratova. Po slabem turškem odporu je Krušev padlo v roke revolucionarjev. Le-ti so brž ustanovili glavno začasno revolucionarno upravo, ki pa je imela oblast borih 12 dni. Podlegla je protinapadu mobilizirane bitoljske divizije, ki je po hudem artilerijemskem ognju zavzela Krušev. V krvavi boju je padlo mnogo revolucionarjev, med njimi vojvoda Čaulev. Ostanki komitaške armade so se umaknili v planine.

Turki so se krvavo maščevali. Mnogo makedonskih vasi je zgorelo, ljudi so deloma poklali in pohabili, deloma pa napolnili z njimi ječe, ne glede na to, so li bili krivi ali nedolžni. Krušev je bilo razdejano. — Počasi pa so se begunci vračali po tajnih potih na rodno grudo. Niso mirovali. Začeli se je nova akcija. Posamič ali v malih skupinah so napadali turške trgovce, begovska posestva, potujoče uradnike, slabe orožniške patrulje itd. Po vseh sta venomer hodila na skrivaj Damjan Grujev in Koce Delčev. V Štipu je organiziral komitaše Miše Razvigorov. — Njega so zasledile oblasti v stari zapušeni hiši. Orožništvo je to hišo obkolilo, a Razvigorov se je branil in umrl zadet od puške. Turki so potegnili mrtvega na plan in ga javno sežgali.

V bojih tega časa so padli tudi vojvode Lazar Davidov, Hristo Černopsov in Slavko Kiričkov. Med četniki borci se je posebno odlikoval Jovan Brlo iz vasi Balvana pri Štipu, bivši pastir in ropar. Na lastno pest je napadal trgovce in mirne prebivalce ter je s svojo krvočelnostjo ustrašoval celo okolico. Prevzel je glavno vodstvo revolucionarne akcije na Bregalnici. (To je tisti Brlo, ki je leta 1916 poklal s svojimi tovariši v vasi Ljuboten pri Štipu 90 srbskih bolnih in ranjenih vojakov, ki so se po bolgarskem napadu na Štip umikali iz štipskih bolnic v smeri proti Strumici. Leta 1925 so ga umorili njegovi tovariši v Džumaji na Bolgarskem, pri znanem pokolju, ki je nastal iz notranjega spora v vrstah makedonstvijev.)

(Dalje prih.)

DOKLER BO ŠLO.

Jack Dempsey in Tunney se bosta to leto enkrat poleti zopet spoprijela. Zakaj pa ne, za par minut se že spleča malo poravsati, dokler bodo ljudje še take pameti, da bodo plačevali za vstopnice po \$40.

IZ PRIMORJA.

Kozoreja na Bovškem

se je po vojni precej dobro razširila. Zadnje čase rapidno propada, ker se bliža izvajanje kozjeg davka. Ljudje uvidevajo, da imajo nove zakonske določbe namen, uničiti kozoreje. Koze se prodajajo sedaj že po 30 lir. Iz fašističnih ust se čuje dan na dan, kako da vlada skrbi za povzdigo obmejne dežele, v resnici pa ji zadaja udarec za udarcem zlasti občutno na gospodarskem polju.

Preoblikovanje slovenskih priimkov

se vrši le počasi kljub pritisku in grožnjam s strani fašističnih voditeljev in listov. V Trstu ovtorijo sedaj na fašističnem sedežu poseben urad, v kateri bodo naganjali ljudi, ki doslej še niso izpremenili svojega "eksoitnega" priimka v italijansko zveneči. Tam jim določijo nov priimek in oddajo prošnjo politični oblasti.

Za aeroplan "Trieste",

ki se ima podariti kr. aeronavtiki, se je nabralo doslej z groznim pritiskom na vse strani po vsej pokrajini samo 173 tisoč lir. Treba pa jih je 230 tisoč! Dne 31. dec. se je zaključilo prispevanje za aeroplan. Fašistični "Popolo" rolni in roti Trst, da naj stori svojo dolžnost.

Izprememba priimkov.

Dopuščene so uradno v Trst med drugim nastopne izpremembe priimkov: Gorkič v Gorgi, Černota v Cernoti, Jurca Giorgiani, Kave Cauto, Nitso, so li bili krivi ali nedolžni. Krušev je bilo razdejano. — Počasi pa so se begunci vračali po tajnih potih na rodno grudo. Niso mirovali. Začeli se je nova akcija. Posamič ali v malih skupinah so napadali turške trgovce, begovska posestva, potujoče uradnike, slabe orožniške patrulje itd. Po vseh sta venomer hodila na skrivaj Damjan Grujev in Koce Delčev. V Štipu je organiziral komitaše Miše Razvigorov. — Njega so zasledile oblasti v stari zapušeni hiši. Orožništvo je to hišo obkolilo, a Razvigorov se je branil in umrl zadet od puške. Turki so potegnili mrtvega na plan in ga javno sežgali.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

DOBRO

delo, potrebo in nisko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po ceno predne oddate naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.